

ВЪЗПИТАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА В ПЪРВИ КЛАС

I. Глобална цел на учебно-възпитателния процес

“ВЪЗПИТАНИЕ НА ТРАНСПОРТНА КУЛТУРА И ФОРМИРАНЕ НА УМЕНИЯ ДА СЕ ОПАЗЯТ ЖИВИ НА ПЪТЯ”

В първи клас постигането на целта е планирано да продължи да се формира чрез Глобалната тема “Аз отивам на училище сам”.

Тази глобална тема съответства на един от статусите (пешеходец предвижващ се самостоятелно). В часовете по БДП за ученици идващи самостоятелно на училище това умение трябва да се затвърди, а за тези, които идват на училище с придружител трябва да се създадат предпоставки (да се подготвят) за самостоятелно движение в пътната среда.

В тази връзка глобалната тема е само средство да се планира и организира учебно-възпитателния процес в рамките на 24 часа.

II. Съдържание и организация на учебно-възпитателния процес

Съдържанието на обучението в първи клас е представено в учебните програми. В колони 2 и 3 с точки в началото на реда са маркирани познавателните структури, които трябва да се планират и формират у учениците, а в края на срока и годината и да се измерят. Това фактически са и конкретните цели на възпитанието и обучението през годината.

Тези познавателни структури трябва да се формират у учениците в рамките на определените часове чрез съответни дейности.

В часовете по БДП учениците трябва да обсъждат, дискутират, играят, наблюдават поведението на участниците в движението, откриват грешки в това поведение, решават тестове и т.н.

Часовете по БДП могат да протичат по следния сценарий:

- подготвителна работа;
- същинска дейност;
- поставяне задачи за самостоятелна работа.

За реализацията на този сценарий предлагаме да се използват проблеми за самостоятелна работа по БДП, план за дейностите на обучаемите и дидактически тестове.

ПРОБЛЕМИ ЗА САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА ЗА ВСЕКИ СТАТУС (ИЗВЪН УЧИЛИЩЕ)

Чрез поставянето на проблеми за самостоятелна работа извън училище на всеки ученик в зависимост от неговия статус целим:

- да се опитваме да правим активни децата и учениците на улицата;
- да се опитваме да разширяваме целенасочено жизнения им опит;
- да провокираме семейството (не е възможно възпитание на транспортна култура без участието на семейството).

Структурата на един проблем трябва да съдържа:

Активен глагол (каращ ги да действат) + познавателна структура (улица, автобусна спирка и т.н.) + средата, в която децата и учениците живеят, играят и се учат.

ПРИМЕРНИ РАЗРАБОТКИ

Населено място: гр. Варна

Училище: СОУ "Васил Друмев"

Автори: Росица Данова, Юлия Янева, Весела Кирова, Светлина Димитрова

Проблеми за самостоятелна работа извън училище за всеки статус

1. Статус "Аз отивам на училище с придружител"

- наблюдавай на колко от улиците по които се движиш има пешеходни пътеки;
- запомни имената на улиците, през които преминаваш;
- наблюдавай колко пешеходни пътеки пресичаш от филиала до основната сграда на училището.

2. Статус "Аз отивам на училище сам"

- проучи кои са опасните улици около училището;
- проучи опасните кръстовища около училището;
- открий и запомни най-безопасния път от дома до училище.

3. Статус "Пътник в превозно средство на семейството"

- наблюдавай дали татко винаги дава предимство на пешеходците;
- наблюдавай дали татко винаги изчаква светването на зеления светофар;
- наблюдавай дали винаги родителите ти си слагат предпазните колани.

4. Статус "Пътник в обществен транспорт"

- проучи кои са безопасните места за изчакване на автобуса;
- попитай и запомни как безопасно да пресечеш при спрял автобус;
- попитай и запомни кои са опасните и безопасни места в обществения транспорт.

5. Статус "Велосипедист"

- попитай има ли места за управление на велосипеди във вашия квартал;
- попитай кои части на велосипеда ти осигуряват безопасно спиране;
- наблюдавай кои твои приятели използват каска и наколенки за безопасно придвижване с велосипед.

6. Статус "Пешеходец при лоши атмосферни условия"

- наблюдавай дали при мъгла, поледица, дъжд автомобилите се движат с включени светлини и ниска скорост;
- подсети родителите си да поставят светлоотразителни знаци върху раницата ти или дрехите;
- попитай за най-безопасният маршрут при лошо време от дома до училище.

7. Статус "Пешеходец извън населено място"

- проучи каква е разликата между пътя, по който се движиш в града и на село при баба;
- проучи има ли специално място за движение на каруци;
- проучи как трябва да се движат пешеходците, когато няма тротоар на платното.

ПЛАН ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА В ПЪРВИ КЛАС

Планът се състои от два раздела. Първият, цели на обучението, представлява таблица, с две колони, съдържаща познавателните структури, които трябва да формират обучаемите през първия срок и през втория срок. Вторият, съдържание и организация на обучението, представлява таблица от пет колони съдържащи: час; дейности на обучаемите; място за провеждането им; методи за обучение и средства за обучение.

Целта на този план е да се създадат предпоставки за промяна статуса на учителя в тези часове. От основен източник на информация (изнасящ уроци) той да се превърне в организатор познавателната дейност на децата.

ПРИМЕРНИ РАЗРАБОТКИ

Населено място: гр. Варна

Училище: СОУ "Васил Друмев"

Автори: Росица Данова, ;Юлия Янева, Весела Кирова, Светлина Димитрова

1. ЦЕЛИ НА ВЪЗПИТАНИЕТО И ОБУЧЕНИЕТО ПО БДП

№	ПОЗНАВАТЕЛНИ СТРУКТУРИ
	ПЪРВИ СРОК
1.	Да различава и разпознава улицата
2.	Да различава тротоар и платно за движение
3.	Да разпознава платно и банкет от другите елементи на улицата
4.	Да открие и покаже опасната част на банкета
5.	Да опише по коя страна на тротоара е безопасно да се движи
6.	Да демонстрира движение по тротоар и реален план
7.	Да опише движение по банкет
8.	Да демонстрира движение по банкет в реален план
9.	Да наблюдава и анализира поведението на възрастните при движение по улиците
10.	Да наблюдава и оценява поведението на връстниците си
11.	Да разпознава и назовава елементите на улицата
12.	Да нарисува улиците около училището и техните елементи
	ВТОРИ СРОК
1.	Да опише със свои думи понятието "кръстовище"
2.	Да опише елементите на кръстовището
3.	Да опише със свои думи видовете пешеходни пътеки
4.	Да обясни със свои думи как трябва да се пресича безопасно
5.	Да демонстрира умение за безопасно пресичане в реална среда
6.	Да обясни със свои думи как трябва да се пресича при липса на пешеходни пътеки
7.	Да опише със свои думи понятието "светофар"
8.	Да опише със свои думи как да се пресича безопасно при наличие на светофар
9.	Да демонстрират безопасно пресичане в реална пътна среда
10.	Да опише поведението на различни пешеходци при пресичане
11.	Да открие и обясни какви грешки допускат пешеходците при пресичане
12.	Да описва със свои думи опасните и безопасни места по маршрута от дома до училище и обратно

2. СЪДЪРЖАНИЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ВЪЗПИТАНИЕТО И ОБУЧЕНИЕТО ПО БДП

ЧАС	ДЕЙНОСТ НА ОБУЧАВАНИТЕ	МЯСТО	МЕТОДИ	СРЕДСТВА
ПЪРВИ СРОК				
В ЧАСА НА КЛАСА				
1.	Дискутиране на целите за първия срок. Изготвяне на таблица с писмена атестация за всеки ученик. Разделяне на групи. Избор на капитани на групите. Формиране на познавателна структура “улица”. Поставяне на задачи за следващия час.	Класна стая	Наблюдение, демонстрация, дискусия	Табла, фолия за шрайбпроектор, учебни тетрадки, цветни моливи
2	Подготвителна част. Формиране на ПС “платно” и “тротоар”. Задачи за следващия час.	На тротоара на улицата	Наблюдение	
3	Подготвителна част. Формиране на ПС “платно” и ”банкет”. Поставяне задачи за следващия час.	На тротоара на улицата	Наблюдение, дискусии	
4	Подготвителна част. Упражнения за разпознаване местата за безопасно движение по улицата. Поставяне задачи за следващия час.	Класна стая	Наблюдение, демонстрация, дискусии	Магнитна дъска за моделиране на ситуациите, табла
5	Подготвителна част. Формиране на ПС “опасна част “ на банкета. Поставяне задачи за следващия час.	Класна стая	Демонстрация, дискусия, ролеви игри	Табла, магнитна дъска, дидактични средства, цветни моливи
6	Подготвителна част. Упражнения с децата за различаване елементите на улицата. Поставяне задачи за следващия час	На улицата	Наблюдение, демонстрации, дискусии	
7	Подготвителна част. Упражнение с учениците за движение по банкет. Поставяне задачи за следващия час.	На улицата	Наблюдение, демонстрация, ролеви игри	
8	Подготвителна част. Формиране на ПС “улица” -елементи на улицата. Поставяне на задачи за следващия час.	Класна стая	Наблюдение, дискусии, ролеви игри	Табла, учебни тетрадки, фолия, цветни моливи
9	Подготвителна част. Упражнение и анализиране поведението на възрастните при движение по улиците. Задачи за следващия час.	Класна стая	Дискусии	Табла, фолия, учебни тетрадки
10	Подготвителна част. Формиране на ПС “пътни знаци”. Поставяне на задачи за следващия час.	Класна стая	Наблюдение, дискусии, ролеви игри	Табла, фолия за шрайбпроектор, цветни моливи,

				учебни тетрадки
11	Подготвителна част. Упражнения за различаване на основни пътни знаци. Поставяне на задачи за следващия час.	Класна стая	Наблюдение, дискусии	Табла, фолия за шрайбпроектор, цветни моливи, учебни тетрадки
12	Решаване на тестове и оценяване на резултатите, постигнати от всеки ученик.	Класна стая		Тестове, кръстословици, модели, табла
ВТОРИ СРОК				
В ЧАСА НА КЛАСА				
13	Дискутиране на целите за втори срок. Изготвяне на таблица с писмена атестация за всеки ученик. Формиране на ПС “кръстовище”. Поставяне задачи за следващия час.	Класна стая	Наблюдение, демонстрация, дискусия	Табла, фолия за шрайбпроектор, учебни тетрадки, цветни моливи
14	Подготвителна част. Формиране на ПС “пешеходна пътека”. Поставяне на задачи за следващия час.	Класна стая	Наблюдение, демонстрации, дискусии	Табла, фолия за шрайбпроектор, тетрадки, цветни моливи
15	Подготвителна част. Формиране на умения у децата за определяне от тях на безопасно разстояние и скорост, преди да започнат да пресичат. Поставяне задачи за следващия час.	В двора на училище	Наблюдение, дискусии, упражнения	Кегли, кръгчета, колони, велосипеди
16	Подготвителна част. Упражнения за разпознаване местата за безопасно движение по улицата. Поставяне задачи за следващия час.	Класна стая	Наблюдение, демонстрация, дискусии	Магнитна дъска за моделиране на ситуацията, табла
17	Подготвителна част. Формиране на ПС “светофар” - пешеходен и автомобилен. Поставяне на задачи за следващия час.	Класна стая	Демонстрация, дискусия, ролеви игри	Табла, магнитна дъска, дидактични средства, цветни моливи
18	Подготвителна част. Упражнения за безопасно пресичане на кръстовище при наличие на светофар. Поставяне задачи за следващия час	На улицата	Наблюдение, демонстрации, дискусии, упражнения	
19	Подготвителна част. Формиране на ПС “подлез” – пешеходен и автомобилен. Поставяне задачи за следващия час.	На улицата	Наблюдение, демонстрация, ролеви игри	Табла, фолия, цветни моливи
20	Подготвителна част. Упражнения за безопасно пресичане на улица при наличие на подлез в реални условия. Поставяне задачи за следващия час.	На улицата	Наблюдение, дискусии, ролеви игри	
21	Подготвителна част. Формиране на ПС “пътни знаци” около училище. Задачи за следващия час.	В района на училище	Дискусии, наблюдение, демонстрация	

22	Подготвителна част. Наблюдаване и коментирание поведението на пешеходци при пресичане. Поставяне на задачи за следващия час.	Близо до пешеходни пътеки и подлез	Наблюдение, дискусии, упражнения	
23	Подготвителна част. Упражнения на децата за безопасно пресичане в реална пътна среда. Поставяне на задачи за следващия час.	На улицата	Наблюдение, дискусии, упражнения	
24	Подготвителна част. Решаване на тестове и оценяване на резултатите постигнати от всеки ученик. Демонстрация на алгоритми.	Класна стая		Тестове, кръстословици, моделни, табла

ДИДАКТИЧЕСКИ ТЕСТ

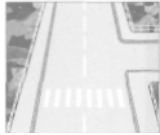

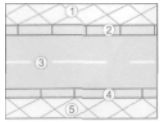

Дидактическият тест е предназначен за:

- създаване на състезателна атмосфера в часовете по БДП;
- продължение на обучението;
- формиране и измерване на декларативните познавателни структури.

Методиката, по която предлагаме да се използват тестовете в часовете по БДП е следната:

- преподавателят или капитаните на отборите подготвят два варианта на теста за съответния час;
- учениците решават теста;
- преподавателят събира решените тестове и ги връчва на противниковия отбор за проверка (с логическото описание);
- всеки проверяващ коментира резултатите постигнати от съученика му.

ПРИМЕРНИ РАЗРАБОТКИ

Тест по БДП Учебна 2006/2007 година	
Ученик: Клас: Номер: Резултат: точки	
1. Как се нарича показаната пешеходна пътека? ☐ Обикновена пешеходна пътека. ☐ Пешеходна пътека тип "Зебра" <p style="text-align: center;"><i>Верния/те отговори отбележете с кръстче.</i></p>	4. Какво означава този сигнал на пешеходния светофар? ☐ Не пресичай! ☐ Пресичай! <p style="text-align: center;"><i>Верния/те отговори отбележете с кръстче.</i></p>
2. Кои от елементите на улицата са тротоарите? <p style="text-align: center;"><i>Верния/те отговори/и запишете с цифри.</i></p>	5. Как ще пресечеш най-безопасно улицата, ако има интензивно движение? ☐ Ще пресека бързо. ☐ Първо ще се огледам и ако е безопасно ще пресека. ☐ Ще помоля възрастен човек да ми помогне да пресата. <i>Верния/те отговор/и отбележете с кръстче.</i>
3. Какво означава този сигнал на пешеходния светофара? ☐ Не пресичай! ☐ Пресичай! <p style="text-align: center;"><i>Верния/те отговор/и отбележете с кръстче.</i></p>	6. Къде е опасно да си играеш? ☐ В двора. ☐ В парка. ☐ На платното ☐ На тротоара. <p style="text-align: center;"><i>Верния/те отговор/и отбележете с кръстче.</i></p>
7. Как се нарича показаното превозно средство за обществен транспорт? ☐ Автобус ☐ Трамвай ☐ Тролейбус <p style="text-align: center;"><i>Верния/те отговор/и отбележете с кръстче.</i></p>	9. Как се нарича показаното превозно средство за обществен транспорт? ☐ Трамвай ☐ Автобус ☐ Тролейбус <p style="text-align: center;"><i>Верния/те отговор/и отбележете с кръстче.</i></p>
8. Кое твърдение е вярно? ☐ Децата могат да играят с топка на пътното платно ☐ Децата могат да играят с топка на игрището <p style="text-align: center;"><i>Верния/те отговор/и отбележете с кръстче.</i></p>	10. Кое твърдение е вярно? ☐ Мястото на пешеходците е на тротоара ☐ Мястото на пешеходците е на пътното платно <p style="text-align: center;"><i>Верния/те отговор/и отбележете с кръстче.</i></p>

ЛОГИЧЕСКО ОПИСАНИЕ

№	ВЕРЕН ОТГОВОР	ТОЧКИ
1	Пешеходна пътека тип "Зебра"	10
2	1/5	10
3	Не пресичай!	10
4	Пресичай!	10
5	Ще помоля възрастен човек да ми помогне да пресека	10
6	На платното/ На тротоара	10
7	Трамвай	10
8	Децата могат да играят с топка на игрището	10
9	Тролейбус	10
10	Мястото на пешеходците е на тротоара	10